

BAGGRUND OG MOTIVATION

Elevs valg, omvalg, fravalg/frafald fremstår i den offentlige og politiske debat ofte som problematisk. UUDK ønsker at bidrage til en forståelse af, at problematikken også beror på systemer, der ikke altid i tilstrækkeligt omfang understøtter elevernes valg og refleksioner over valg. En stærkere vejledningsmetodisk understøttelse af elevernes valg kan bidrage til mere kvalificerede og reflekterede valg.

Projektet er baseret på udvikling af en udskolings- og overgangsdidaktik, som bygger på Bill Laws principper for karrierelæring og de 5 motivationsorienteringer, som Center for Ungdomsforskning (CEFU) har påvist.

I "Aftale om bedre veje til uddannelse og job" indgår en koordinerende og sammenhængende ungeindsats. Når grundskolevejledningen fremover organiseres via en sammenhængende ungeindsats, bliver der i høj grad brug for et 'fælles sprog' og en fælles udskolingsdidaktik for alle implicerede fagprofessionelle: en fælles udskolingsdidaktik og metoder (og brug af studievalgportfolio) vil øge den gensidige forståelse hos de fagprofessionelle og skabe en fælles faglig tilgang til den enkelte unge. Sammenlagt vil dette en støtte elevens overgang fra grundskole til ungdomsuddannelse.

Med projektet "Unge på sporet" har UU DANMARK udviklet en udskolings- og overgangsdidaktik i vejledningen, som skal anvendes til 2 formål:

1. understøtte læreres og vejlederes arbejde med karrierelæring som metode, og elevernes motivation i udskolingen, samt
2. oversættes til en generisk kravspecifikation (her i betydningen "produktbeskrivelse"), der evt. efterfølgende ville kunne omsættes i en virtuel studievalgportfolio

De 2 slutprodukter *kan* efterfølgende omsættes i et 3. produkt: implementering af en virtuel studievalgportfolio, hvilket ligger udenfor nærværende projekt.

Udskolings- og overgangsdidaktikken er frit stillet til rådighed på materialeplatformen og formidles i øvrigt bredt, se uddybning i afsnittet om formidling. Produktbeskrivelsen formidles internt til UU samt på hjemmesiden for "Unge på sporet," og forslag til fornyelse af afrapporteringskemaet sendes til Undervisningsministeriet forud for dialog om videre udvikling af Studievalgsportfolio.

Praksisudvikling er gennemført af projektets partnere: UU Brønderslev, UU Center Syd og UU Vallensbæk. Forskningsledsagelse er forestået af Københavns Professionshøjskole v. lektor Lene Poulsen. Projektledelse af "Unge på sporet" og facilitering af udveksling med de øvrige puljeprojekter er gennemført i samarbejde med Moeve aps v. Regina Lamscheck-Nielsen.

PROJEKTETS HOVEDRESULTATER

Projektet 2 slutprodukter er:

- 1) En *udskolings- og overgangsdidaktik* (bilag 1), inkl. de dertil hørende metoder som 'oversættes' til
- 2) En *produktbeskrivelse* for en virtuel studievalgsportfolio (bilag 2)

Produktbeskrivelsen beskriver en virtuel studievalgsportfolio, som er:

- en (videre)udvikling af det obligatoriske afrapporteringskema som for nærværende foreligger i .pdf format (bilag 3)
- i sammenhæng med karrierelæring: opdage, ordne, fokusere, forstå
- kombineret med måling af progression og motivationsfaktorer
- samlet i en attraktiv brugerflade for elever
- og en metodisk understøttende brugerflade for lærere/vejledere

2

Kravene til den virtuelle studievalgsportfolio er generisk beskrevet, altså platforms- og leverandøruafhængigt. Det sikrer, at de i projektet udviklede metoder vil kunne forankres i rammerne af de eksisterende vejledningssystemer. Dermed vil metoderne integrere de digitale vejledningsprodukter, som eleverne, lærerne og vejlederne allerede bruger og kender.

Af vejledningsbekendtgørelsen fremgår det, at den kollektive vejledning og det timeløse emnefag "Uddannelse og Job" skal understøtte elevernes arbejde med studievalgsportfolio. Endvidere bliver kravene til indholdet i den kollektive vejledning udvidet, idet eleverne skal få større selvindsigt og indsigt i de forskellige ungdomsuddannelser, herunder job- og karrieremuligheder.

For elever, som starter i 8. klasse i skoleåret 2017/2018 og efterfølgende år, skal uddannelsesplanen vedhæftes en personlig studievalgsportfolio om elevens udbytte af de gennemførte vejledningsaktiviteter.

Det skal fremgå af portfolioen, hvordan eleven med udgangspunkt i disse aktiviteter, har foretaget en systematisk refleksion over egne uddannelsesønsker på baggrund af selvindsigt, viden og erfaringer med de ønskede uddannelser.

Portfolien forefindes imidlertid blot som et såkaldt "Afrapporteringskema" i et statisk format (pdf). "Unge på sporet" har arbejdet med at balancere bekendtgørelsernes krav (format og metode) med hensigterne.

Diskrepansen mellem på den ene side den politiske hensigt med og det vejledende materiale om studievalgportfolioen og afrapporteringskemaet på ministeriets hjemmeside er åbenbar. "Unge på sporet" har set det som sin opgave at komme med forslag til løsning af dette paradoks.

Projektet har som endelig målsætning at forsøge at kvalificere den gældende ramme for studievalgportfolioen.

Infoark udarbejdet af Moeve, oktober 2017

Udskolings- og overgangsdidaktikken er udarbejdet som en brochure og som en pdf, og er udviklet af praktikere: UU vejledere i samarbejde med udskolingslærere og med inddragelse af udskolingselevers erfaringer. De udarbejdede vejledningsmetoder er efterfølgende omsat til produktbeskrivelsen, som it producenter har leveret inspiration til.

"Unge på sporet" har udvekslet inspiration med Die Berufliche Schule Eidelstadt, Hamburg omkring "Lernpass"ⁱ og HAMK University of Applied Sciences / School of Professional Teacher Education omkring e-portfolio.

ERFARINGER MED DE GENNEMFØRTE INDSATSER

"Unge på sporet" har arbejdet agilt og iterativt med udviklingen af slutprodukterne. Det har derfor været muligt undervejs at udvide projektets ramme til aktivt at inddrage nye erkendelser af uforudsete barrierer og muligheder.

I sit udgangspunkt forudsatte projektet, at Undervisningsministeriets daværende og nuværende afrapporteringskema kunne videreudvikles til en læringsprocesunderstøttende platform. Til dette formål

"Unge på sporet" har beskrevet de vejledningsdidaktisk forankrede produktkrav til en interaktiv studievalgportfolio. Alle projektets 3 leverancer:

- 1) udskolings- og overgangsdidaktik
- 2) produktbeskrivelsen
- 3) videreudviklingen af afrapporteringskemaet

sikrer, at studievalgportfolioen i højere grad lever op til formålet om at være et procesbåret værktøj, der både dokumenterer og understøtter elevens refleksion over alle vejledningsaktiviteter i udskolingen.

begyndte projektdeltagerne at identificere principper og funktioner, der kunne indgå i produktbeskrivelsen.ⁱⁱ

Udviklingen af udskolingsdidaktik og produktbeskrivelse foregik parallelt, hvor begge produkter undervejs påvirkede hinanden i en vekselvirkning. Projektdeltagerne arbejdede fortrinsvist lokalt, men med en løbende faciliteret udveksling.

En multimodal interaktiv e-portfolio

I løbet af foråret 2018 skitserede projektdeltagerne således et første udkast til en produktbeskrivelse, udformet som en interaktiv multimodal e-portfolio.

På baggrund af denne skitse søgte projektdeltagerne dialog med Undervisningsministeriet (maj 2018). I denne dialog blev afklaret, at det eksisterende afrapporteringsskema ville forblive obligatorisk i sit nuværende format (pdf) og i stort omfang også i sit indhold.

Dermed ændrede projektets opgave sig til også at omfatte et teknisk og pædagogisk fungerende samspil mellem en e-portfolio og afrapporteringsskemaet. Principper og funktionaliteter for denne e-portfolio såvel som interaktion med afrapporteringsskemaet er beskrevet i bilag 2.

Af samme grund iværksatte projektdeltagerne en brugerundersøgelse af afrapporteringsskemaet, som førte til ændringsforslag for afrapporteringsskemaet i sin nuværende form, beskrevet i bilag 3.

Ændringsforslagene er udarbejdet i samarbejde med deltagere fra flere af de parallelle portfolio-projekter i ministeriets samlede puljeindsats for Studievalgsportfolioen.

UU DANMARK har derfor undervejs fundet det nødvendigt og formålstjenligt at omdisponere indsatser og økonomi fra en afsluttende konference til løbende workshops og facilitering af udveksling mellem alle 12 puljeprojekter med henblik på gensidig udvikling og kvalificering.

UU DANMARK har i forlængelse heraf vægtet udvikling og beskrivelse af en udskolings- overgangsdidaktik i rammerne af e-portfolio, samt kvalificering af det obligatoriske afrapporteringsskema over produktbeskrivelsen. Den nyudviklede udskolings- og overgangsdidaktik er produceret som en brochure og i pdf.

UU DANMARK anmoder om, at de overskydende projektmidler anvendes til udvikling af en egentlig formidlingsvenlig og printbar e-publikation i et dynamisk format, som vil blive formidlet bredt via alle UU DANMARKs platforme.

”Unge på sporet” anbefaler at Undervisningsministeriet afsætter ressourcer til at foretage en samlet opsamling, validering og dialog omkring alle puljeprojekternes erfaringer og resultater med henblik på en evidensbaseret kvalificering af Studievalgsportfolioen indenfor rammerne af det gældende forlig. UU

DANMARK medvirker gerne til det opfølgende arbejde. Et møde med Undervisningsministeriet herom er

berammet til januar.

En udskolings- og overgangsdidaktik

Opgavens problemstilling kan kort sammenfattes som følgende: Der skulle udvikles en didaktik, der er anvendelig for at designe individuelle læreprocesser, typisk i kollektiv kontekst, både indenfor og udenfor det formelle uddannelsessystem. Men unge mennesker udvikler sig hverken lineært eller i takt med hinanden; de unge har ikke samme mål. Dertil skal lægges, at der er flere forpligtede aktører omkring de individuelle udviklingsprocesser: vejleder, lærere, forældre, andre familiemedlemmer eller betydende voksne.

Udviklingen af dette slutprodukt viste sig at blive mere krævende end først antaget. En indledende screening af eksisterende didaktikmodeller på vejlednings- såvel som undervisningssektoren afklarede hurtigt, at velegnede modeller ikke umiddelbart findes til det givne formål.

I løbet af flere workshops blev udfordringen belyst, og elementer af diverse eksisterende modeller blev undersøgt. Praktikerne foretog dernæst et grundigt dialogisk arbejde i deres lokale samarbejdsrelationer og kom frem til afgørende elementer for en sammenhængende, individuelt udrettede vejledning i udskolingen.

Den nye forløbsdidaktik for udskolingen er beskrevet i bilag 1. Heri indgår også anvendelse af e-portfolio som værktøj.

FORMIDLING OG OPFØLGNING

UU DANMARK har etableret et intranet for alle puljeprojekterne, som har været anvendt projektperioden igennem. Dette intranet holdes åbent frem til en afklaring af, om Undervisningsministeriet ønsker at foretage en efterfølgende opsamling af puljeprojekternes erfaringer, anbefalinger og resultater – og om UU DANMARK skal medvirke hertil.

”Unge på sporet” er formidlet via hjemmesiden ungepåsporet.nu, etableret og drevet redaktionelt som teknisk af UU DANMARK. ”Unge på sporet” har tillige været omtalt løbende i UU DANMARKs 2 nyhedsbreve: ”UU Posten” (eksternt) og ”Vejledernyt” (internt), samt på UU DANMARKs intranet for alle UU vejledere: ”UU+”.

Projektets partnere samt projektleder Moeve aps formidler ligeledes projektets resultater via egne formidlingskanaler.

”Unge på sporet” indgår aktivt i UU DANMARKs sammenhængende program- og projektportefølje samlet i [UngeVærk: ungeværk.dk](http://UngeVærk:ungeværk.dk). Udskolings- og overgangsdidaktikken løftes ud af sin portfolio-kontekst og kommer til at indgå aktivt i UU DANMARKs øvrige aktive programmer og projekter, således konkret allerede 5. marts på udvekslingsmøde i projektet ”Unge med kant – Syddanmark” i Tønder.

Den nyudviklede udskolings- og overgangsdidaktik er produceret som en brochure og i pdf.

Brochuren sendes i trykt form til Undervisningsministeriet samt til de medvirkende UU centre. Endelig omdeles den af UU DANMARK ved relevante lejligheder.

Som pdf distribueres materialet til alle UU DANMARKs interessenter og alle UU centre, samt på UU DANMARKs formidlingsvenlige vidensbank [BROEN](#).

Endelig er brochuren er publiceret på materialeplatformen.

Tilrettelagt af Moeve aps

Som beskrevet i brochuren, har den nyudviklede didaktik allerede givet anledning til ny praksis.

6

I UU Center Syd, udtaler teamleder og uddannelsesvejleder:

”

”For at kunne arbejde med udskolings- og overgangsdidaktikken må det nødvendigvis gå foran, at der bliver større opmærksomhed på, at der findes et liv efter grundskolen. Udskolingstiden har brug for at have mere fokus på "ud af skolen".

Først når de unge får en bredere og nærværende kontekst at sætte skolearbejdet i, bliver det muligt for dem at reflektere over livet efter grundskolen.

Fremtiden er så langt væk fra de unge - de lever så at sige i nuet - fremtiden er abstrakt for dem. Så jeg tænker, at min opgave sammen med lærerne stadig er - og først og fremmest er, at blive bedre til at skabe sammenhæng mellem "ind i skolen" og "ud af skolen".

UU Vallensbæk vil bruge projektets resultater til at arbejde videre med den didaktiske tankegang, som er opbygget igennem projektet; dels se på hvordan elementer af didaktikken kan understøtte udviklingsarbejdet med den nye Kommunale Ungeindsats, dels inddrage principperne i et andet projekt (Faglært til fremtiden). Derudover vil UU Vallensbæk løbende søge at integrere og videreudvikle principperne til deres egen lokale kontekst og daglige vejledning.

UU har valgt med det samme at gå i gang med håndteringen af afrapporteringskemaet, og hvordan arbejdet med de unge bedst kan dokumenteres på en for dem meningsfuld måde. Enkelte vejledere i teamet vil arbejde på hvordan, dette kan gøres det multimodalt i processen, selvom dette ikke (endnu) kan afrapporteres.

I Brønderslev vil projektets resultater drøftes i hele UU-teamet, mens grundskolevejlederne vil implementere den didaktiske tankegang i vejledningsforløbet i udskoling. Elementer af projektets konklusioner er allerede afprøvet og vil fortsat inddrages i grundskolevejledningen. På teamniveau vil Studievalgsportfolioen og dermed projektets resultater løbende følges op på.

Publikationen er aktivt kommenteret af Anne-Maria Korhonen, Senior Lecturer, HAMK University of Applied Sciences / School of Professional Teacher Education, som har udtrykt sig meget positivt på et webmøde 13. december med projektets praktikere. Korhonen vil videreformidle projektets resultater og den konkrete publikation internt til relevante lektorer og career counsellors.

Ligeledes har lektor ved DPU, Bo Klindt Poulsenⁱⁱⁱ bemærket:

”Brochuren ”Unge på sporet” fra UU Danmarks projekt af samme navn er inspirerende læsning for både udvikling af karrierelæring og brugen af ePortfolio i udskoling.

Brochuren trækker centrale begreber og perspektiver fra en karrierelæringstilgang (baseret på Bill Law) frem og forbinder dem meningsfuldt med teori om motivation, didaktiske modeller og teknologiske muligheder i ePortfolier.

Projektets resultater er vigtige for den videre forståelse og udvikling af karrierelæringstilgange i udskoling, hvor bl.a. spørgsmålet om sammenhængen mellem karrierelæring og motivation er helt centralt at skabe mere viden om og erfaring med. At disse tanker så derudover sættes i en didaktisk ramme, som også kan fungere digitalt, gør bare projektets resultater endnu mere værdifulde. Brochuren giver gode ideer til vanskelige spørgsmål som hvordan man kan skabe progression og sammenhænge i vejledningen, hvordan studievalgsportfolioen kan blive relevant for både elev, vejledning og skole, og hvordan det individuelle perspektiv og det kollektive perspektiv kan spille sammen i vejledning, også digitalt.

Med den seneste erhvervsuddannelsesaftale ”Fra folkeskole til faglært” fra november 2018 er det blevet endnu tydeligere, at lærere skal spille en endnu mere aktiv rolle i forbindelse med elevernes valg af ungdomsuddannelse, og at samarbejdet mellem lærer og vejleder er centralt herfor. ”Unge på sporet” viser vigtigheden af at samtænke vejledning og didaktik, både analogt og digitalt, og forhåbentligt være et godt grundlag for at videreudvikle den faglige forståelse og samarbejdet mellem lærere og vejledere i grundskolen.”

Som beskrevet har flere forskningsmiljøer allerede udvist interesse for den didaktiske model, og **"Unge på sporet"** anbefaler at iværksætte en egentlig forskningsvalidering af modellen v. DPU/VIA.

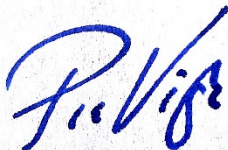
I aftalen "Fra folkeskole til faglært" bemærker UU DANMARK, at elevplanen bliver den bærende plan i udskolingen. Men af aftalen fremgår det også, at alle elever skal have en uddannelsesplan, når de forlader 9. klasse.

Det er UU DANMARKS bestyrelses holdning, at vejledningen kan løse opgaven med studievalgspotfolioen: med de erfaringer og produkter der udvikles i puljeprojekterne, særligt i "Unge på sporet".

E-portfolio kan bruges både af skolerne, vejledningen og i EUD. Studievalgspotfolioen bør være løftestang og omdrejningspunktet for en sammenhængende udskoling.

UU DANMARK vil på baggrund af puljeprojekterne, særligt "Unge på sporet" arbejde for at få studievalgspotfolioen skrevet ind i vejledningsloven.

UU DANMARK, december 2018

Pia Vigh
Sekretariatsleder

ⁱ Studiebesøg til Hamburg, bl.a. på erhvervsskolen Berufliche Schule Eidelstedt, Erhvervsforberedende forløb for endnu ikke-uddannelsesparate unge med introduktion til bl.a. arbejdet med en analog portfolio: "Lernpass."

ⁱⁱ Produktbeskrivelsen ville normalt skulle udformes som en decideret kravspecifikation i samarbejde med it-leverandører. Det har af konkurrencehensyn dog ikke været hensigten eller muligt i nærværende projekt.

ⁱⁱⁱ Bo Klindt Poulsen er lektor i karrierevejledning ved VIA University College og ph.d.-studerende ved Aarhus Universitet. Hans forskning handler primært om vejledningens rolle og udvikling i udskolingen og omfatter bl.a. bogen "Udsyn i udskolingen" (sammen med Rie Thomsen, Rita Buhl og Ida Hagmayer). Desuden har han i dette efterår afsluttet et internationalt forsknings- og udviklingsprojekt under Erasmus+ om brugen af ePortfolio i undervisning og vejledning, "Empowering ePortfolio Process".